

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony gatunków siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, zawierający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ww. ustawy.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka PLB280007 został sporządzony przez sprawującego nadzór nad obszarem na okres 10 lat, w celu ochrony gatunków ptaków.

Zgodnie z art. 28 ust. 4 cyt. ustawy o ochronie przyrody, w związku z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, ze zm.) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie, obwieszczeniem znak: WOPN-OON.6320.02.014.2011.IMI z dnia 19 września 2011 r. podał do publicznej wiadomości informację, iż przystąpił do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka PLB280007. Jednocześnie poinformował o możliwości zgłaszania uwag do materiałów gromadzonych podczas prac nad sporządzaniem projektu planu zadań ochronnych: w formie pisemnej, do protokołu lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym.

Prace nad opracowaniem projektu planu zadań ochronnych realizowane były w ramach projektu nr POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”.

W trakcie procesu planistycznego nad opracowaniem niniejszego planu w ramach projektu POIS przeprowadzono 4 spotkania informacyjno-dyskusyjne, które odbyły się z udziałem Zespołu Lokalnej Współpracy (dalej ZLW), biorącego udział w tworzeniu dokumentacji do planu zadań ochronnych. Pierwsze z tych spotkań odbyło się 9 lipca 2013 r. w siedzibie Nadleśnictwa Nowe Ramuki. Omówione na nim zostały podstawy prawne i organizacyjne prac nad projektem PZO oraz walory przyrodnicze obszaru, w tym przedmioty ochrony. Drugie spotkanie ZLW odbyło się 6 sierpnia 2013 r. również w siedzibie Nadleśnictwa Nowe Ramuki. Na tym spotkaniu omówiono wyniki prac terenowych, w tym zweryfikowaną listę przedmiotów ochrony i oceny stanu ochrony. Na trzecim spotkaniu ZLW, które odbyło się 3 września 2013 r., przedyskutowano zagrożenia przedmiotów ochrony, cele działań ochronnych, zakres tych działań. Na czwartym spotkaniu ZLW 8 października 2013 r. uzgadniano zapisy planu zadań ochronnych.

Plan zadań ochronnych opracowano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. *w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000* (Dz. U. Nr 34, poz. 186, ze zm.) oraz zgodnie z zakresem, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ww. ustawy *o ochronie przyrody*.

Zgodnie z ww. aktami prawnymi dokonano opisu granic obszaru Natura 2000 Ostoja Napiwodzko-Ramucka w formie wektorowej warstwy informacyjnej, w układzie współrzędnych, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. *w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1247), tj. układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992.

W trakcie opracowania planu zadań ochronnych zgromadzono, zweryfikowano i uzupełniono informacje o obszarze i przedmiotach ochrony. Oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony dokonano zgodnie z metodyką stosowaną standardowo dla potrzeb monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych realizowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Instytut Ochrony Przyrody PAN (GIOŚ 2007-2009).

Podczas prac nad sporządzeniem planu zadań ochronnych stwierdzono, że 3 gatunki ujęte w obowiązującym wówczas Standardowym Formularzu Danych (dalej: SDF) z uwagi na niską, nieistotną liczebność nie powinny stanowić przedmiotów ochrony obszaru. Są to A030 bocian biały, A193 rybitwa rzeczna, A229 zimorodek. Po aktualizacji SDF w lutym 2015 r. gatunki te przestały być przedmiotami ochrony – przypisano im ocenę ogólną D.

W ramach powyższych stwierdzono także, że 8 gatunków (A005 Perkoz dwuczuby, A051 Krakwa, A067 Gągoł, A070 Nurogęś, A153 Kszyk, A165 Samotnik, A292 Brzeczka i A298 Trzcinia) regularnie migrujących, nieujętych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej, z uwagi na wysoką liczebność, przekraczającą 1% populacji krajowej, powinny stanowić nowe przedmioty ochrony obszaru. W ich przypadku podczas opracowania PZO nie określono jednakże celów działań ochronnych ani nie zaplanowano działań ochronnych. Dlatego w niniejszym zarządzeniu dla gatunków tych jako cel działań wskazano:

„Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie oceny stanu ochrony gatunku oraz zaplanowanie działań ochronnych w oparciu o stwierdzone zagrożenia”, natomiast jako działanie ochronne „Dokonanie oceny stanu ochrony zgodnie z metodyką GDOS, w razie potrzeby wykonanie inwentaryzacji uzupełniających. Weryfikacja zagrożeń, zaplanowanie działań ochronnych. Wyznaczenie stanowisk lub powierzchni do monitoringu stanu ochrony”.

Podobne cele i działania zaplanowano dla 2 gatunków: A215 Puchacz i A231 Kraska, w stosunku do których wnioskowano o usunięcie z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Z uwagi na ogólnie niską liczebność wymienionych gatunków w skali kraju, ich liczebność w obszarze kwalifikuje je do pozostawienia wśród przedmiotów ochrony.

Podczas prac nad sporządzeniem planu zadań ochronnych określono gatunki, którym w obecnym SDF przypisano ocenę ogólną D, a więc nie są przedmiotami ochrony. Jednakże liczebność populacji w obszarze, przekraczająca 1% populacji krajowej, kwalifikuje trzmielojada, błotniaka stawowego, kropiatkę, włochatkę, dzięcioła czarnego, lerkę, jarzębatkę, muchołówkę małą i gąsiora do zostania przedmiotami ochrony. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie w 2014 r. złożył do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska wniosek o dokonanie stosowanych zmian w SDF.

Najważniejsze zagrożenia dla gatunków ptaków, będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka PLB280007, można podzielić na kilka rodzajów, w zależności od charakteru tych zagrożeń oraz dziedziny gospodarki, której zagrożenia te dotyczą. Zdecydowana większość zagrożeń ma charakter antropogeniczny, a jedynie bardzo nieliczne związane są z czynnikami naturalnymi, takimi jak sukcesja zbiorowisk roślinnych, czy naturalne zmiany poziomu wód w ciekach.

Pierwsza grupa zagrożeń związana jest z gospodarką leśną, należą do niej następujące ich rodzaje:

- utrata siedlisk w wyniku usuwania z lasu martwych i dziuplastych drzew,
- zbyt mała liczba potencjalnych miejsc gniazdowania związana ze zbyt małą ilością starych drzewostanów,
- prowadzenie prac leśnych w pobliżu miejsc gniazdowania w sezonie lęgowym ptaków,
- zalesianie terenów otwartych.

Druga grupa zagrożeń związana jest z gospodarką rolną. Należą do niej:

- zamiana użytków zielonych w pola uprawne i inne formy intensyfikacji rolnictwa wprowadzanie upraw monokulturowych,
- zaprzestanie użytkowania rolniczego terenów trawiastych,
- likwidacja śródpolnych zadrzewień, zabagnień i oczek wodnych,
- upraszczanie struktury krajobrazu rolniczego,
- zbyt wczesne terminy koszenia łąk,
- chemizacja rolnictwa.

Zagrożenia te dotyczą przede wszystkim gatunków związanych z terenami otwartymi i użytkowymi rolniczo, w tym głównie gniazdującego w takich siedliskach derkacza oraz żerującego na tych terenach orlika krzykliwego i żurawia.

Do pozostałych ważniejszych zagrożeń należą:

- drapieżnictwo, w tym głównie drapieżnictwo agresywnej, inwazyjnej norki amerykańskiej (zagroża to głównie derkaczowi),
- kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi i elektrowniami wiatrowymi kolizje takie, a w szczególności kolizje z elektrowniami wiatrowymi, które są zlokalizowane w stosunkowo niedużej odległości od ostoi, stanowią potencjalne zagrożenie dla orlika krzykliwego i żurawia.

Stan ochrony 11 gatunków oceniony został jako właściwy (FV). Są to łabędź krzykliwy, trzmielojada, kania czarna, bielik, błotniak stawowy, orlik krzykliwy, derkacz, żuraw, lelek, lerka, muchołówka białoszyja. Celem działań ochronnych jest utrzymanie tego stanu, przede wszystkim poprzez ochronę siedlisk gatunków, w okresie obowiązywania planu (10 lat)

Stan ochrony 3 gatunków: bociana czarnego, rybołowa oraz cietrzewia został określony jako zły (U2). Wpływ na taką ocenę miała niska, zmniejszająca się liczebność populacji w obszarze Natura 2000 oraz związane z tym złe perspektywy ochrony. Spadek liczebności populacji tych gatunków jest zjawiskiem ponadlokalnym, obserwowanym w okresie ostatnich kilku lub kilkudziesięciu lat (rybołów, cietrzew) w wielu ostojach gatunków. W przypadku cietrzewia istnieje obawa, że w najbliższych latach gatunek ten przestanie występować na terenie Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej, pomimo podejmowanych działań

reintrodukcyjnych oraz z zakresu ochrony czynnej.

W przypadku pozostałych gatunków stan ochrony został określony jako niezadowolający (U1), głównie ze względu na stan zachowania siedlisk. Do grupy tej należą: kania ruda, kropiatka, zielonka, włochatka, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, jarzębata, muchołówka mała i gąsiorek.

Głównymi działaniami ochronnymi są:

- ograniczenie sukcesji łożowisk na śródleśnych łąkach do niewielkich kęp, usuwanie nadmiaru zakrzaczeń i nalotów drzew,
- utrzymanie obecnej powierzchni śródleśnych enklaw: łąk, pastwisk, oczek wodnych, bagienek, rozlewisk, rezygnacja z zalesień,
- zachowanie istniejących zbiorników wodnych,
- zachowanie rozlewisk (w tym bobrowych),
- ograniczenie budowy pomostów, kładek dzielących trzcinowiska i oczerety nad brzegami jezior (z wyjątkiem kładek i pomostów związanych z ochroną przeciwpożarową i obiektami edukacji przyrodniczej),
- kontynuacja dotychczasowej gospodarki leśnej z pozostawianiem i kształtowaniem stref ekotonowych w drzewostanach wokół jezior,
- pozostawianie fragmentów drzewostanów w wieku powyżej 140 lat do naturalnej śmierci,
- pozostawianie drzew dziuplastych i martwych z zachowaniem zasad bezpieczeństwa oraz gdy nie spowoduje to dodatkowego zagrożenia dla ludzi lub drzewostanów.

Przedmiotowy obszar Natura 2000 objęty jest dokumentami planistycznymi, tj. studiami uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, sporządzonymi dla wszystkich gmin położonych na jego terenie, tj. gminy Janowo, Nidzica, Olsztynek, Purda, Stawiguda, Dźwierzuty, Jedwabno, Pasym, Szczytno (gmina wiejska) i Wielbark. Analiza dokumentów planistycznych obejmujących swoim zasięgiem obszar Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucko wykazała, że realizacja ich zapisów może stanowić zagrożenie dla przedmiotów ochrony analizowanego obszaru Natura 2000. W związku z powyższym w planie wskazano potrzeby zmian istniejących zapisów.

W ramach prac nad sporządzeniem planu zadań ochronnych nie stwierdzono potrzeby opracowania dla obszaru Natura 2000 lub jego części planu ochrony, o którym mowa w art. 29 cyt. ustawy *o ochronie przyrody*.

Udział społeczeństwa zagwarantowano poprzez wydanie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie znak: WOPN-OON.082.32.2014.WS z dnia 18 października 2014 r. o możliwości zapoznania się z projektem planu zadań ochronnych w formie projektu zarządzenia oraz dokumentacji planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka, opublikowanymi na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz na Platformie Informacyjno-Komunikacyjnej (PIK), a także o możliwości składania uwag i wniosków do opracowanego projektu planu. Z projektami dokumentów można było zapoznać się także w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie przy ul. Dworcowej 60, 10-437 Olsztyn.

Obwieszczenie wywieszono na tablicy ogłoszeń Dyrekcji (w terminie od 27 października 2014 r. do 17 listopada 2014 r.), opublikowano w Gazecie Wyborczej (wydanie z dnia 27 października 2014 r.), zamieszczono na stronie internetowej www.komunikaty.pl oraz wysłano do właściwych miejscowo urzędów (starostw oraz urzędów miast i gmin) pismo z prośbą o wywieszenie obwieszczenia na tablicy ogłoszeń.

W związku z udziałem społeczeństwa zgłoszono następujące uwagi do projektu planu zadań ochronnych:
(przedstawiono numerację zadań dotyczącą projektu planu poddanego konsultacjom społecznym)

I Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie

1. *Uwaga do załącznika nr 2 do zarządzenia – zle mapy obszaru, przedstawiają one lokalizację działań ochronnych, a nie granice obszaru.*

Uwagę uwzględniono. Mapy w załączniku zostały zmienione, wstawiono mapy z przebiegiem granic obszaru Puszcza Napiwodzko-Ramucka.

2. *Znaczne różnice w liście przedmiotów ochrony w porównaniu do obowiązującego SDF. Ponadto są pewne niejasności – dla przykładu: w obowiązującym SDF puchacz ma ocenę C. W uzasadnieniu do zarządzenia brak jest wzmianki o przyczynie usunięcia tego gatunku spośród przedmiotów ochrony. W dokumentacji projektowej gatunek ten jest wymieniony w pkt 1.4, w pkt 2.6 jest z oceną D, ale pod tabelą nie jest on wymieniony wraz z innymi usuwanymi gatunkami.*

Uwagę uwzględniono. Dostosowano zestaw przedmiotów ochrony do obowiązującego Standardowego Formularza Danych (dalej: SDF) – aktualizacja: luty 2015.

Podczas prac nad sporządzeniem planu stwierdzono, że 8 gatunków (A005 Perkoz dwuczuby, A051 Krakwa, A067 Gągoł, A070 Nurogęś, A153 Kszyk, A165 Samotnik, A292 Brzęczka i A298 Trzciniak) regularnie migrujących, nieujętych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej, z uwagi na wysoką liczebność, przekraczającą 1% populacji krajowej, powinno stanowić nowe przedmioty ochrony obszaru. W ich przypadku podczas opracowania PZO nie określono jednakże celów działań ochronnych ani nie zaplanowano działań ochronnych. Dlatego w niniejszym zarządzeniu dla gatunków tych jako cel działań wskazano: „Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie oceny stanu ochrony gatunku oraz zaplanowanie działań ochronnych w oparciu o stwierdzone zagrożenia”, natomiast jako działanie ochronne „Dokonanie oceny stanu ochrony zgodnie z metodyką GDOŚ, w razie potrzeby wykonanie inwentaryzacji uzupełniających. Weryfikacja zagrożeń, zaplanowanie działań ochronnych. Wyznaczenie stanowisk lub powierzchni do monitoringu stanu ochrony”.

Podobne cele i działania zaplanowano dla 2 gatunków: A215 Puchacz i A231 Kraska, w stosunku do których wnioskowano o usunięcie z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Z uwagi na ogólnie niską liczebność wymienionych gatunków w skali kraju, ich liczebność w obszarze kwalifikuje je do pozostawienia wśród przedmiotów ochrony.

Z zarządzenia usunięto 3 gatunki (A030 Bocian biały, A193 Rybitwa rzeczna i A229 Zimorodek), które z uwagi na niską liczebność, wynoszącą poniżej 1% populacji krajowej, przestały być przedmiotami ochrony – w obowiązującym SDF przypisano im ocenę ogólną D.

3. *Uwaga do załącznika nr 3 do zarządzenia. Opisy zagrożeń są dosyć lakoniczne. Propozycja ich rozszerzenia. Np. przy błotniaku stawowym zostało podane istniejące zagrożenie „Drapieżnictwo” – wydaje się, że właściwym byłoby wytłumaczenie, z jakim gatunkiem drapieżnika jest to związane (lub w jakich sytuacjach). Proszę również uzupełnić brakujące opisy.*

Uwagę uwzględniono. Wprowadzono szersze opisy zagrożeń. W związku z dodaniem opisów dla m.in. zagrożenia jakim jest drapieżnictwo, np. dla kropiatki i zielonki „Zagrożeniem jest również drapieżnictwo, głównie ze strony norki amerykańskiej i jenota”, dodano jednocześnie dla tych gatunków dodatkowe zagrożenie „I01 Obce gatunki inwazyjne”.

Uzupełniono brakujące opisy do zagrożeń dla gatunków: łabędź krzykliwy, bielik, żuraw, włośchatka, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, jarzębatka, mucholówka mała oraz białoszyja.

4. *Uwaga do załącznika nr 3 do zarządzenia, do opisu zagrożenia dla trzmielojada. W opisie zagrożenia wskazano „Jednym z najważniejszych zagrożeń o charakterze potencjalnym jest obecnie utrata żerowisk związana z rozproszoną zabudową mieszkalną i rekreacyjną”. Opis wskazuje raczej, że jest to zagrożenie istniejące, a nie potencjalne (tak zresztą zostało to wisane w przypadku np. kani rudej, bielika i orlika krzykliwego.*

Uwagę uwzględniono. Zabudowa rozproszona, niezależnie od swojego charakteru, stanowi istniejące zagrożenie dla wszystkich ww. gatunków, eliminując rozległe powierzchnie wykorzystywanych przez nie siedlisk, głównie jako żerowisk. Zweryfikowane proponowane zapisy, przenosząc zagrożenia E01.03 Zabudowa rozproszona i E01.04 Inne typy zabudowy do zagrożeń istniejących.

5. *Uwagi do załącznika nr 4 do zarządzenia, do celów działań ochronnych:*
 - a. *dla bociana czarnego cel sformułowano jako „Dążenie do zwiększenia liczby par lęgowych”. „Dążenie” nie powinno być celem, ponadto jest niemierzalne. Proponuję zamienić na „Zwiększenie liczby...” lub „Utrzymanie liczby ... par lęgowych”. Jako drugi cel wskazano „Zachowanie stref ochronnych pomimo okresowego braku ptaków” – zachowanie stref jest zadaniem ochronnym, a nie celem;*
 - b. *dla trzmielojada, kani czarnej, kani rudej, bielika, błotniaka stawowego, orlika krzykliwego, kropiatki, zielonki, derkacza, żurawia, włośchatki i mucholówki białoszyjej przedstawiono jako „Utrzymanie... tradycyjnych lęgowisk i żerowisk” „...tradycyjnych miejsc gniazdowa-*

nia". Co oznacza zwrot „tradycyjne”? Proponuję użyć sformułowania „istniejące...”. Tak sformułowany cel, bez podania istniejącej powierzchni żerowisk / terenów lęgowych, jest niemierzalny;

- c. proszę zmienić zwrot „w stanie właściwym” na „we właściwym stanie ochrony”;
- d. w przypadku lelka jako cel wskazano „Dążenie do zwiększenia powierzchni biogrup na zrębach”. „Dążenie” nie jest celem, ponadto jest niemierzalne – w przypadku takich założeń należy inaczej sformułować cel lub zaplanować działanie polegające na zwiększeniu powierzchni biogrup na zrębach;
- e. w przypadku kilku gatunków jako cel wskazano „Wypracowanie odpowiednich standardów zachowań umożliwiających zachowanie istniejących biotopów gatunku”. Co to mają być za „standardy zachowań”? Kto ma je wypracować? Kto ma je realizować? – proszę ten cel przeformułować lub usunąć. W przypadku muchołówki małej dodano zapis o „dążeniu do zachowania drzew zamierających i suchych...” – również ten zapis proszę przeformułować lub usunąć.

Uwagę uwzględniono. Dokonano ponownej analizy stanu ochrony poszczególnych gatunków, dokonując weryfikacji części z nich (dokonano odpowiednich zmian w dokumentacji PZO). Na tej podstawie od nowa określono cele działań ochronnych. Sformułowano je jako np. „Utrzymanie obecnej liczebności gatunku... par lęgowych”, „Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) gatunku” lub „Utrzymanie populacji gatunku we właściwym stanie ochrony (FV)”. W przypadku gatunków dodanych jako przedmioty ochrony wg aktualizacji SDF z lutego 2015 cel określono jako np. „Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie oceny stanu ochrony gatunku oraz zaplanowanie działań ochronnych w oparciu o stwierdzone zagrożenia”.

- 6. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia. Przy każdym przedmiocie ochrony zamieszczono zapis „*... numery ID”, numery te zaś wymieniono pod tabelą. Ponieważ zamieszczono go przy wszystkich gatunkach i wszystkich działaniach, dla zwiększenia przejrzystości proponuje się wstawić ogólne odwołanie do stanowisk w nagłówku tabeli z jednoczesnym usunięciem z poszczególny komórek kolumny.

Uwagę uwzględniono. W tytule kolumny „Przedmiot ochrony” dodano zapis „(numery ID stanowisk gatunków wskazano pod tabelą)”, natomiast w poszczególnych komórkach kolumny pozostawiono tylko oznaczenie przedmiotu ochrony, tj. kod oraz nazwę polską i łacińską.

- 7. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do terminu wykonania działań określonego jako „od 1-go roku obowiązywania planu”. Proponuję termin wszystkich działań określić: „corocznie w okresie obowiązywania PZO” dla działań wykonywanych każdego roku oraz „w okresie obowiązywania planu” dla działań, które są działaniami ciągłymi.

Uwagę uwzględniono. Zastosowano odpowiednio zapis „Corocznie w okresie obowiązywania planu” lub „Cały okres obowiązywania planu”.

- 8. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działań ochronnych nr 2 „Redukcja drapieżników” i nr 3 „Eliminacja obcych gatunków drapieżników – zapis „wspieranie eliminacji” proponuję zamienić na „redukcja populacji”.

Uwagę uwzględniono. Zastosowano proponowany zapis.

- 9. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania ochronnego nr 4 „Ograniczenie hałasu” – w zarządzeniach nie może być zakazów. Proszę wykreślić lub wpisać „ograniczenie ruchu jednostek pływających o napędzie spalinowym” oraz „utrzymanie ograniczeń w używaniu jednostek pływających o napędzie spalinowym”. Ponadto nie wydaje się konieczne oddzielenie jako nowego zadania „dopuszczenia używania jednostek pływających z napędem spalinowym” dla wykonujących uprawnienia właścicielskie w stosunku do wód, rybackiego użytkownika wód oraz służb ratunkowych. Lepiej wprowadzić zapis o utrzymaniu ograniczeń w wykorzystaniu jednostek spalinowych z wyłączeniem tutaj podanych przypadków. Czy z wodnych służb ratunkowych na tym terenie działa tylko WOPR?

Uwagę uwzględniono. Zastosowano proponowane zapisy, wyodrębnione trzy zadania scalono. Dodano, że utrzymanie lub wprowadzenie ograniczeń powinno nastąpić w drodze uchwał rady powiatu. Z uwagi na zapisy ustawy z dnia z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. Nr 208, poz. 1240) i uzyskaniem stosownych uprawnień przez inne służby niż WOPR, zmieniono zapis we wskazanym działaniu, nadając mu brzmienie bardziej ogólne.

Zakres działania otrzymał zatem brzmienie: „Wprowadzenie lub utrzymanie ograniczenia, w drodze uchwały rady powiatu, używania jednostek pływających o napędzie spalinowym – z wyjątkiem wykonujących uprawnienia właścicielskie w stosunku do wód oraz jednostek działających na ich zlecenie (dotyczy wykonywania robót konserwacyjnych i innych), rybackiego użytkownika wód oraz służb ratunkowych (straż pożarna, wodne służby ratownicze, policja, służby medyczne)”.

10. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 5 „Poprawa bazy żerowej” z zakresem „Sporządzenie programu rybackiego pozwalającego na zwiększenie ilości gatunków i populacji ryb w jeziorach ostoi – w uzgodnieniu z rybackimi użytkownikami tych wód” – proszę przeanalizować zasadność i realne potrzeby realizacji działania. Zgodnie z wytycznymi „Opracowanie planów zadań ochronnych...” w PZO planuje się najpilniejsze działania do wykonania w krótkim okresie czasu, służące ochronie obszaru Natura 2000. Biorąc pod uwagę liczbę jezior w granicach obszaru Natura 2000, a co za tym idzie liczbę obwodów i użytkowników rybackich, opracowanie programu z jednolitymi zasadami gospodarowania może być co najmniej problematyczne. Nie ma także pewności, że użytkownicy rybaccy będą uwzględniać jego założenia w operatach. Na jakiej podstawie zakłada się konieczność zwiększenia liczby gatunków ryb w jeziorach? Gdyby działanie miało pozostać proszę je przenieść do części dotyczącej uzupełnienia stanu wiedzy – nie jest to działanie ochrony czynnej.

Uwagę uwzględniono. Zasady gospodarki rybackiej w danym obwodzie reguluje operat rybacki, na którego kształt (przy obecnych uregulowaniach prawnych) ma wpływ także RDOŚ. Po przeanalizowaniu wskazanych w uwadze kwestii, a także mając na uwadze kwestię pilności i niezbędności działania zdecydowano o jego usunięciu.

11. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 6 „Ochrona miejsc lęgowych” z zakresem „Opracowanie planu szlaków turystycznych (wodnych, rowerowych, pieszych; wraz z korektą przebiegu już istniejących) na obszarze ostoi, które będą omijały miejsca lęgowe gatunków chronionych strefowo” – proszę przeanalizować zasadność i realne potrzeby realizacji działania. Zgodnie z wytycznymi „Opracowanie planów zadań ochronnych...” w PZO planuje się najpilniejsze działania do wykonania w krótkim okresie czasu, służące ochronie obszaru Natura 2000. Proszę rozważyć czy opracowanie szlaków turystycznych we wskazanym zakresie na tak dużym obszarze Natura 2000 należy do tej grupy działań. Gdyby działanie miało pozostać proszę je przenieść do części dotyczącej uzupełnienia stanu wiedzy – nie jest to działanie ochrony czynnej.

Uwagę uwzględniono. W granicach obszaru Natura 2000 realizowane są różne formy działalności gospodarczej, w tym turystyka. Analiza zagadnienia nie wykazała istotnego konfliktu pomiędzy znanymi szlakami turystycznymi a ustanowionymi strefami ochronnymi. Regionalna Dyrekcja współpracowała z PTTK przy wyznaczaniu przebiegu szlaków turystycznym w granicach rezerwatu przyrody „Las Warmiński im. Prof. Benona Polakowskiego”, mając wówczas na uwadze również lokalizacje stref ochronnych. Sytuacja ta dotyczyła zatem ograniczonego obszaru o wysokim reżimie ochronnym. Analiza taka dla całego obszaru Natura 2000 nie wydaje się zadaniem pilnym. Ponadto należy mieć na uwadze pewną „dynamikę” dotyczącą ustanawiania i likwidowania stref ochronnych. Dlatego po przeanalizowaniu powyższych kwestii, a także mając na uwadze kwestię pilności i niezbędności działania zdecydowano o jego usunięciu.

12. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 7 „Wyznaczenie stref ochronnych” – obowiązek wyznaczania takich stref wynika z innych aktów prawnych, nie powinno się ich powtarzać w zarządzeniu, proszę usunąć działanie.

Uwagę uwzględniono. Usunięto wskazane działanie ochronne.

13. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, działania nr 8, dotyczącego zachowania siedlisk jarzębatki poprzez ograniczenie sukcesji łożowisk. Jako miejsce realizacji podano „Grunty nadleśnictw i grunty prywatne oraz innych form własności położone w zasięgu obszaru Natura 2000 wg zał. nr 6 do niniejszego zarządzenia” – skoro wskazane są wszystkie typy własności gruntów, a rzeczywistą lokalizację działania przedstawia załącznik graficzny, proponuję pozostawić tylko odwołanie do niego.

Jako podmiot odpowiedzialny za wykonanie wskazano „Właściciele, dzierżawcy i zarządcy gruntów na podstawie porozumienia z RDOŚ”. Proponuje się zmienić ten zapis na: „Właściciele lub posiadacze terenu na podstawie porozumienia zawartego z organem

sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa zarządca nieruchomości w związku z wykonaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska, na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000". Uwagę proszę uwzględnić przy pozostałych, podobnych zapisach w tym załączniku.

Uwagę uwzględniono częściowo. Jako miejsce realizacji działania wskazano „Zgodnie z załącznikiem nr 6 do zarządzenia”. Nie wprowadzono natomiast zmiany zapisu w odniesieniu do podmiotu odpowiedzialnego za realizację działania. Zgodnie z przekazanymi wytycznymi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska podmioty odpowiedzialne, jak w formule wskazanej w uwadze, należy podawać w przypadku działań fakultatywnych, realizowanych w gospodarstwach rolnych. Wskazane działanie jest działaniem z zakresu ochrony czynnej, nie należącym do wskazanej grupy.

14. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 9, dotyczącego odtworzenia i utrzymania siedlisk cietrzewia. Jako zakres działania wskazano „wspieranie realizowanych projektów czynnej ochrony cietrzewia i jego siedlisk”. Zapis ten jest bardzo lakoniczny – jaką formę przyjmie to wsparcie? Proszę dopecyzować zapis „wyznaczone obszary” jako miejsce realizacji działania. W przypadku podmiotów odpowiedzialnych proszę wpisać, że wskazane jednostki będą działały na podstawie porozumienia.

Uwagę uwzględniono. Zmieniono zakres działania na: „Hamowanie sukcesji i wycinka samosiewów, kształtowanie biotopów w strefie ekotonowej celem utrzymania istniejących aren tokowych”. Jako miejsce realizacji wskazano oddziały leśne. Jako podmiot odpowiedzialny za realizację wskazano „RDOŚ Olsztyn na podstawie porozumienia z Nadleśnictwami Jedwabno i Szczytno”.

15. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 10 „Zachowanie śródleśnych enklaw” z zakresem działania „Dążenie do utrzymania obecnej powierzchni śródleśnych enklaw: ... Całkowita rezygnacja z zalesień”. Samo „dążenie” nie jest działaniem ochronnym – proszę wykreślić. Proszę nadać działaniu formę aktywną. Proszę przeanalizować, czy wskazane ograniczenie zalesień nie jest niespójne z dopuszczeniem procesów sukcesji w kontekście celu działania czyli zachowania otwartego charakteru enklaw. W załączniku nr 3 zalesienia nie zostały zidentyfikowane jako zagrożenie dla przedmiotów ochrony.

Uwagę uwzględniono. Usunięto zwrot „dążenie do”, zmodyfikowano formę zapisu zakresu działania. Założeniem działania było ograniczenie celowego zmniejszania powierzchni obecnych enklaw poprzez zalesienia. Jednakże z uwagi na trwający proces sukcesji część powierzchni uległa na tyle daleko idącym przekształceniom w drodze sukcesji, że właściwym niemożliwe jest przywrócenie ich otwartego charakteru. Natomiast z uwagi na naturalność zmian ekosystemowych są one akceptowalne. Obecnie zakres działania brzmi: „Przeciwdziałanie skutkowi w postaci utraty obecnej powierzchni śródleśnych enklaw: łąk, pastwisk, oczek wodnych, bagienek, rozlewisk poprzez ich zachowanie oraz rezygnację z zalesień. Dopuszczalna realizacja małej retencji. Dopuszczalne procesy wynikające z naturalnej sukcesji w przypadku powierzchni, których stopień zarośnięcia przekracza 50%”.

W załączniku nr 3 zalesienia wskazano jako zagrożenie potencjalne dla przedmiotów ochrony: bociana czarnego, trzmielojada, kani czarnej, kani rudej, orlika krzykliwego i derkacza.

16. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 11 „Utrzymanie strefy ochrony ścisłej” z zakresem „Utrzymanie wyznaczonych stref ochrony ścisłej przy nie zajętych gniazdach przez minimum 5 lat”. Utrzymanie stref ochronnych (nie tylko ochrony ścisłej) nie musi być zadaniem ochronnym w PZO, a decyzja o utrzymaniu stref nie musi wynikać z PZO, a z analizy zagadnień odrębnych regulowanych przepisami ustawy o ochronie przyrody w zakresie ochrony gatunkowej.

Uwagę uwzględniono. Działanie usunięto

17. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 12 „Zachowanie wód powierzchniowych”. Analogicznie jak w działaniu nr 10 proszę wykreślić zapis „Dążenie do...” – dążenie nie jest działaniem ochronnym. Proszę nadać działaniu formę aktywną. Proszę usunąć część działania „Dopuszcza się wykonywanie robót modernizacyjno-inwestycyjnych po pozytywnym uzgodnieniu z RDOŚ w Olsztynie” – uzyskanie uzgodnienia następuje na podstawie przepisów odrębnych (uzgodnienie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,

przyjęcie zgłoszenia w trybie art. 118 ustawy o ochronie przyrody, uzgodnienie decyzji o warunkach zabudowy lub inwestycji celu publicznego – w zależności od charakteru i parametrów inwestycji).

Uwagę uwzględniono. Zwrot „dążenie do...” oraz wskazana część działania zostały usunięte. Bierny zakres działania „Zachowanie istniejących zbiorników wodnych” zmieniono na czynny „Przeciwdziałanie skutkowi w postaci zaniku istniejących zbiorników wodnych”.

18. Uwagi do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działań nr 13 „Zachowanie rozlewisk” i nr 15 „Zachowanie żerowisk”. W zakresie działań wskazano, że są one fakultatywne. Podział na działania fakultatywne/obligatoryjne stosuje się przy siedliskach i gatunkach związanych z terenami rolnymi, dla których możliwe są dopłaty rolnośrodowiskowe. W innym przypadku taki podział jest nieuprawniony. Proponuję w zamian zapis: „według potrzeb” lub po prostu zgodnie z opisem przy podmiocie odpowiedzialnym – na podstawie umowy z RDOŚ. Proszę nadać działaniom formę aktywną.

Dodatkowo w działaniu nr 13 proszę usunąć zapis „z zachowaniem odpowiednich przepisów” – wszystkie działania muszą być realizowane z zachowaniem przepisów odrębnych, jeśli mają zastosowanie.

Dodatkowo w działaniu nr 15 proszę usunąć zapis „Po wygaśnięciu dopłat rolno-środowiskowych współpraca z RDOŚ w Olsztynie w pozyskiwaniu funduszy celowych na wykaszanie” – nie dopuszczalne jest warunkowanie realizacji działań po zapewnieniu środków finansowych. Zamiast tego jako podmiot odpowiedzialny proponuję wpisać „Właściciele, dzierżawcy i zarządcy gruntów na podstawie porozumienia z RDOŚ w Olsztynie” – porozumienie może regulować również kwestie finansowe.

Uwagi uwzględniono. Zmieniono zakresy działań usuwając wskazania, że są to działania fakultatywne oraz wprowadzając formę czynną „Przeciwdziałanie skutkowi...”. W kolumnie „Podmiot odpowiedzialny” wprowadzono zapis „Właściciele, dzierżawcy i zarządcy gruntów na podstawie porozumienia z RDOŚ w Olsztynie”. W działaniu nr 13 usunięto zapis „tam, gdzie jest to możliwe, z zachowaniem odpowiednich przepisów”. W działaniu nr 15 wprowadzono zmiany zgodnie ze wskazaniem.

19. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 14 „Ochrona roślinności nadrzecznej (szuwarów i oczeretów)”. Jako zakres działania podano „Ograniczenie budowy pomostów, kładek dzielących trzcinowiska i oczerety nad brzegami jezior...”. Proszę nadać działaniu formę aktywną. Proszę usunąć zapis „Budowa kładki lub pomostu po uzgodnieniu z RDOŚ w Olsztynie – uzyskanie uzgodnienia następuje na podstawie przepisów odrębnych (np. przyjęcie zgłoszenia w trybie art. 118 ustawy o ochronie przyrody, uzgodnienie decyzji o warunkach zabudowy lub inwestycji celu publicznego). Jako podmiot odpowiedzialny wskazano „RDOŚ w Olsztynie, właściciele, dzierżawcy i zarządcy gruntów, ZMiUW”. Proszę o ich weryfikację – RDOŚ może realizować to działanie tylko pośrednio na etapie procedur administracyjnych. Dlaczego wyodrębniono ZMiUW, oddzielnie od zarządców gruntów?

Uwagę uwzględniono. Zmieniono zakres działania na „Zapobiegnięcie skutkowi w postaci fragmentacji szuwarów i oczeretów wokół jeziora poprzez ograniczenie budowy pomostów i kładek...”. W kolumnie „Podmiot odpowiedzialny” wprowadzono zapis „Starostwa powiatowe, urzędy gmin – w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa”.

20. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 17 „Zachowanie możliwych miejsc gniazdowania”. Zakres działania „Pozostawienie fragmentów drzewostanów w wieku powyżej 140 lat do naturalnej śmierci” jest zbyt ogólny. Czy da się podać konkretne wydzielenia, powierzchnie takich fragmentów drzewostanów? Proszę nadać działaniu formę aktywną. Działanie dotyczy modyfikacji zasad gospodarki leśnej realizowanej na podstawie PUL, zatem podmiotem za nie odpowiedzialnym są nadleśnictwa.

Uwagę uwzględniono częściowo. Zapis ten został sformułowany w uzgodnieniu z poszczególnymi nadleśnictwami. Dopracyzowano go, nadając mu brzmienie: „Modyfikacja zasad gospodarki leśnej określonej w PUL poprzez pozostawienie fragmentów drzewostanów w wieku powyżej 140 lat do naturalnej śmierci, z wyjątkiem bloków upraw pochodnych”. Jako podmiot odpowiedzialny za realizację wskazano poszczególne nadleśnictwa.

21. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 18 „Zachowanie istniejącej powierzchni TUZ ($\pm 10\%$)”. Wskazane w zakresie działania „Dążenie do...” nie jest

działaniem ochronnym, proszę wykreślić. Czy to działanie nie powieli się z działaniem nr 19? Należałoby wpisać: „Działanie obligatoryjne: Zachowanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony”, a pozostałe działania w stosunku do tego gatunku, wiążące się z dopłatami rolnośrodowiskowymi, dać jako fakultatywne. W przypadku działań obligatoryjnych podmiotem odpowiedzialnym za ich wykonanie jest wykonujący prawa właścicielskie.

Uwagę uwzględniono. Usunięto zwrot „Dążenie do...”. Uwzględniając również uwagę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa jako zakres działania wskazano: „Działanie obligatoryjne: a) Zachowanie siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony położonych na trwałych użytkach zielonych, b) Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych”. Jako podmiot odpowiedzialny wskazano „Właściciele, dzierżawcy i zarządcy gruntów”. Nie wyznaczono działań fakultatywnych.

22. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 19 „Działania w zakresie ograniczenia zalesień”. Treść należałoby zmienić na: „Użytkowanie działek rolnych jako...” albo wpisać: „Działanie obligatoryjne: Zachowanie siedliska gatunku stanowiącego przedmioty ochrony”. A pozostałe działania w stosunku do tego gatunku, wiążące się z dopłatami rolnośrodowiskowymi, dać jako fakultatywne. W przypadku działań obligatoryjnych podmiotem odpowiedzialnym za ich wykonanie jest wykonujący prawa właścicielskie. Ponadto proszę wykreślić zapis „Zalesienia dopuszczalne jedynie po zaopiniowaniu przez RDOŚ” – użytkowanie gruntów rolnych jako grunty orne, łąki lub pastwiska wyklucza ich przeznaczenie na inne sposoby gospodarowania.

Uwagę uwzględniono częściowo. Uwzględniając również uwagę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa jako zakres działania wskazano: „Działanie obligatoryjne: a) Zachowanie siedlisk gatunku stanowiącego przedmiot ochrony położonych na trwałych użytkach zielonych, b) Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych, c) Zachowanie siedlisk gatunku stanowiącego przedmiot ochrony położonych na gruntach ornym”. Jako podmiot odpowiedzialny wskazano „Właściciele, dzierżawcy i zarządcy gruntów”. Nie wyznaczono działań fakultatywnych.

23. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 21 „Utrzymanie podmokłych łąk i torfowisk”. Przy tym działaniu tzn. odstąpieniu od budowy urządzeń melioracyjnych, nie należy wprowadzać podziału na działania obligatoryjne i fakultatywne. W konsekwencji proszę zmienić podmioty odpowiedzialne za realizację działania. Proszę nadać działaniu formę aktywną.

Uwagę uwzględniono. Usunięto wskazanie, że działanie jest obligatoryjne. Zmieniono podmioty odpowiedzialne za jego realizację wskazując „Wykonujący prawa właścicielskie na podstawie porozumienia zawartego z RDOŚ w Olsztynie; Starostwa powiatowe, urzędy gmin – w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa”. Bierny zakres działania „Nie osuszanie podmokłych łąk i torfowisk niskich...” zmieniono na „Przeciwdziałanie skutkowi w postaci osuszania podmokłych łąk i torfowisk niskich poprzez...”.

24. Uwagi do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działań nr 25 „Zapewnienie miejsc łęgowych” dla włośчатки i nr 29 „Zapewnienie miejsc łęgowych” dla dzięcioła czarnego. Proszę zweryfikować termin wykonania działania ochronnego. PZO jako dokument prawa miejscowego nie powinien uzależniać wprowadzenie działań od planów branżowych. Jeżeli jeszcze w stosunku do pozostawiania biogrup drzew lub rębni można by się zastanawiać nad takim podejściem, bo może wymagać ujęcia stosownych zapisów w nowym PUL, to w przypadku zostawiania martwego drewna nie wydaje się aby trzeba było czekać na nowy PUL. Najlepiej byłoby napisać „corocznie w okresie obowiązywania PZO”. Proszę nadać działaniom formę aktywną.

Uwagi uwzględniono. W obu działaniach w kolumnie „Termin wykonania” wprowadzono zapis: „Corocznie w okresie obowiązywania planu”. Bierny zakres działania „Pozostawianie drzew dziuplastych i martwych” zmieniono na czynny „Przeciwdziałanie skutkowi w postaci spadku liczby miejsc łęgowych gatunku poprzez...”.

25. Uwagi do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działań nr 26 „Zapewnienie miejsc łęgowych i schronienia” dla włośчатки i nr 28 „Zapewnienie miejsc łęgowych i schronienia” dla lelka. Proszę zweryfikować termin wykonania działania ochronnego. PZO jako dokument prawa

miejscowego nie powinien uzależniać wprowadzenie działań od planów branżowych – uwaga analogiczna jak do działań nr 25 i 29.

Uwagi uwzględniono. W kolumnie „Termin wykonania” wprowadzono zapis: „Cały okres obowiązywania planu”. Zakres działań wyraźnie wskazuje, że dotyczą one wprowadzenia pewnych ustaleń, dotyczących kształtowania biogrup, podczas prac nad sporządzaniem PUL dla nadleśnictwa. Zatem działania powinny być realizowane od 1. roku obowiązywania planu, sukcesywnie podczas prac nad przygotowaniem PUL dla kolejnych nadleśnictw.

26. Uwagi do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działań nr 27 „Utrzymanie miejsc występowania” i nr 33 „Utrzymanie zróżnicowania powierzchni leśnej”. W zakresie działań słowo „Zachowanie” proponuję zamienić na „Kontynuowanie”.

Uwagi uwzględniono. Dokonano zmian zgodnie z propozycją.

27. Uwagi do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działań „Zachowanie siedlisk gatunku”: nr 30 dla dzięcioła średniego, nr 35 dla mucholówki małej i nr 37 dla mucholówki białoszyjej. Proszę zweryfikować termin wykonania działania ochronnego. PZO jako dokument prawa miejscowego nie powinien uzależniać wprowadzenie działań od planów branżowych – uwaga analogiczna jak do działań nr 25 i 29. Proszę nadać działaniu formę aktywną.

Uwagi uwzględniono. W kolumnie „Termin wykonania” wprowadzono zapis: „Cały okres obowiązywania planu”. Bierny zakres działania „Zachowanie siedlisk grądowych...” zmieniono na czynny „Modyfikacja zasad gospodarki leśnej w zakresie zachowania siedlisk grądowych...”.

28. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 31 „Zachowanie miejsc występowania gatunku” dla dzięcioła średniego”. W zakresie działanie „Zachowanie starych (w tym martwych i zamierających dębów) w miejscach występowania gatunku, z wyjątkiem...” zabrakło wskazania co należy zachować. Proszę nadać działaniu formę aktywną.

Uwagę uwzględniono. Zakres działania uzupełniono oraz przekształcono na formę czynną, nadając mu brzmienie: „Modyfikacja zasad gospodarki leśnej poprzez zachowanie starych drzew liściastych (w tym martwych i zamierających dębów) w miejscach występowania gatunku, z wyjątkiem...”.

29. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 34 „Zachowanie miejsc gniazdowania, schronienia” dla jarzębatki i gąsiora. W zakresie działań wskazano, że jest ono obligatoryjne. Podział na działania fakultatywne/obligatoryjne stosuje się przy siedliskach i gatunkach związanych z terenami rolnymi, dla których możliwe są dopłaty rolnośrodowiskowe. W innym przypadku taki podział jest nieuprawniony. Proszę zweryfikować podmioty odpowiedzialne zgodnie z wcześniejszymi uwagami oraz nadać działaniu formę aktywną.

Uwagę uwzględniono. Zmieniono zakres działania usuwając wskazanie, że są to działania obligatoryjne oraz wprowadzając formę czynną „Przeciwdziałanie ubytkowi miejsc lęgowych i schronień gatunków poprzez...”. W kolumnie „Podmiot odpowiedzialny” wprowadzono zapis „Właściciele, dzierżawcy i zarządcy gruntów na podstawie porozumienia z RDOS w Olsztynie”.

30. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 38 „Zachowanie siedlisk gatunku” dla mucholówki białoszyjej. Proszę zweryfikować termin wykonania działania ochronnego. PZO jako dokument prawa miejscowego nie powinien uzależniać wprowadzenie działań od planów branżowych – uwaga analogiczna jak do działań nr 25 i 29. Proszę nadać działaniu formę aktywną. Z zakresu „Biogrupy większe niż to przyjęte” nie wynika jakie działanie należy wyność – proszę doprecyzować.

Uwagę uwzględniono. W kolumnie „Termin wykonania” wprowadzono zapis: „Cały okres obowiązywania planu”. Zakres działania zmieniono na następujący: „Modyfikacja zasad gospodarki leśnej w zakresie pozostawiania biogrup stanowiących 10% powierzchni oddziału”.

31. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 39 „Zapewnienie siedlisk gatunku” dla mucholówki białoszyjej. Proszę nadać działaniom formę aktywną.

Uwagę uwzględniono. Bierny zakres działania „Zachowanie drzew martwych i zamierających” zmieniono na czynny „Przeciwdziałanie skutkowi polegającemu na zmniejszaniu się liczby miejsc lęgowych gatunku poprzez...”.

32. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 40 „Egzekwowanie ochrony gatunku” z zakresem „Zakaz ruchu turystycznego w obrębie ostoi cietrzewi (obowiązuje

ochrona strefowa) – egzekwowanie zakazu”. W wyznaczonych strefach ochronnych obowiązuje zakaz przebywania osób (a nie tylko ruchu turystycznego) z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony, oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą. Kwestie te regulują przepisy odrębne. Wobec powyższego wskazane działanie należy usunąć.

Uwagę uwzględniono. Wskazane działanie zostało usunięte.

33. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 41 „Ochrona siedlisk gatunku” z zakresem „Ograniczenie presji turystycznej: zakaz wodowania i przybijania kajaków do brzegów Omulwi oraz likwidacja dzikich obozowisk”. PZO nie może formułować zakazów. W jaki sposób przybijanie do brzegów wpływa na gatunek, dla którego utworzono to działanie, tj. cietrzewia? Działanie proszę usunąć lub przeformułować, weryfikując podmioty odpowiedzialne.

Uwagę uwzględniono. Zmysłem wskazanego działania było ograniczenie presji turystycznej na terenach nadbrzeżnych, w tym na obszarach byłego poligonu Muszaki na wysokości dawnej wsi Małga. Penetracja terenów może negatywnie, poprzez płoszenie, oddziaływać także na inne gatunki, tj. kropiatka, zielonka, derkacz, żuraw, błotniak stawowy. W związku z powyższym zmodyfikowano listę przedmiotów ochrony, którym to działanie jest dedykowane. Jego zakres zmieniono następująco: „Ograniczenie presji turystycznej poprzez ukierunkowanie ruchu turystycznego, głównie kajakowego na rzece Omulew, z uwzględnieniem ochrony terenów nadbrzeżnych i ograniczenia penetracji terenów przyległych do rzeki, stanowiących miejsca występowania gatunków. W kolumnie „Miejsce realizacji” dodano rzekę Omulew. Jako podmioty odpowiedzialne za realizację wskazano: „Nadleśnictwa Jedwabno i Szczytno, Gmina Szczytno i Gmina Jedwabno na podstawie porozumienia z RDOŚ w Olsztynie”.

34. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działania nr 42 „Edukacja i promocja”. Zgodnie z wytycznymi „Opracowanie planów zadań ochronnych...” w PZO planuje się najpilniejsze działania do wykonania w krótkim okresie czasu, służące ochronie obszaru Natura 2000. W niniejszym planie zaplanowano działania edukacyjne, w tym szkolenia, które, choć nastawione są na zagadnienia dotyczące jednego z przedmiotów ochrony tego obszaru, mogą czy wręcz powinny być realizowane w szerszym ujęciu, np. dla całego województwa, poza działaniami określonymi w PZO dla tego konkretnego obszaru Natura 2000. Proszę rozważyć za planowane działanie należy do niezbędnych dla właściwej ochrony obszaru.

Uwagę uwzględniono. Po przeanalizowaniu powyższych kwestii, a także mając na uwadze kwestię pilności i niezbędności działania zdecydowano o jego usunięciu.

35. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia, do działań dotyczących monitoringu. Zgodnie ze śródtytułem w tabeli zawarto tylko działania dotyczące monitoringu działań ochronnych, a nie monitoringu stanu ochrony. Mimo to dwa działania (dla 3 gatunków) dotyczą oceny stanu ochrony. W działaniu dla kani czarnej i rudej zakres prac obejmuje „Pozyskanie i wykorzystanie przez RDOŚ wyników standardowych kontroli istniejących instytucjach państwowych kontrolujących tereny rolne w ramach prowadzonej działalności” – powyższe działania nie stanowią monitoringu, a przypisane tu uprawnienia przysługują RDOŚ jako organowi sprawującemu nadzór nad obszarami Natura 2000. Brak natomiast monitoringu dla większości przedmiotów ochrony. Proszę zweryfikować obecne zapisy oraz uzupełnić brakujące dane.

Uwagę uwzględniono. Poprawiono i uzupełniono działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych oraz monitoringu stanu ochrony.

36. Uwaga do załącznika nr 8 do zarządzenia do zapisu: „Zalesienia po zaopiniowaniu przez RDOŚ w Olsztynie”. Czy wprowadzenie do studium informacji o terenach/działkach dopuszczonych do zalesień (których to lista może zostać wcześniej zaopiniowana przez RDOŚ) nie będzie lepsze? W przypadku pozostawienia zapisu proponuję go bardziej rozwinąć, by nie był tak „hasłowy”.

Uwagę uwzględniono. Zmieniono zakres wskazania na następujący: „– Wprowadzenie zapisu informującego, że zalesienia, w szczególności na trwałych użytkach zielonych, mogą znacząco negatywnie wpływać na przedmioty ochrony obszaru, jego integralność oraz spójność sieci Natura 2000, zgodnie ze wskazanym w

planie zadań ochronnych katalogiem zagrożeń dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Każdorazowo przed realizacją inwestycji w obszarze Natura 2000 należy szczegółowo rozważyć ich wpływ na ten obszar Natura 2000 oraz zasięgnąć opinii RDOŚ w Olsztynie”.

37. Uwaga do tytułu załącznika nr 8 do zarządzenia – w miejscu wykropkowania proszę wpisać gminy, dla których przedstawiono wskazania do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Te same gminy proszę wymienić w § 7 zarządzenia. W zarządzeniu podano wskazania dla 7 gmin, podczas gdy w dokumentacji dla 10 – proszę zweryfikować.

Uwagę uwzględniono. W tytule załącznika oraz w § 7 zarządzenia wskazano wszystkie 10 gmin, dla których przygotowano zostały wskazania w dokumentacji planu, tj. Nidzica, Janowo, Olsztynek, Purda, Stawiguda, Dźwierzuty, Jedwabno, Pasym, Szczytno (gmina wiejska) i Wielbark. Uzupełniono brakujące zapisy dla ostatnich 3 wymienionych gmin (zgodne z zapisami w dokumentacji planu).

38. Uwaga do załącznika nr 8 do zarządzenia do wskazań do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Olsztynek i Dźwierzuty: „Wstrzymanie wydawania pozwoleń na lokalizację farm wiatrowych na obszarze ostoi”. Jest to nieuprawniony zapis – o lokalizacji farmy wiatrowej będzie decydowała ocena oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000. Proponuję wpis „Wprowadzić zapis informujący, że działania i inwestycje, w szczególności polegające na lokalizacji farm wiatrowych, mogą znacząco negatywnie wpływać na przedmioty ochrony obszaru, jego integralność oraz spójność sieci Natura 2000, zgodnie ze wskazanym w planie zadań ochronnych katalogiem zagrożeń dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Każdorazowo przed realizacją inwestycji w obszarze Natura 2000 lub jego sąsiedztwie należy szczegółowo rozważyć ich wpływ na ten obszar Natura 2000”.

Uwagę uwzględniono. Wprowadzono proponowany zapis.

II Nadleśnictwo Olsztynek

1. W zadaniu ochronnym A8 „Zachowanie siedlisk gatunku” zaplanowano ograniczenie sukcesji łozowisk na śródleśnych łąkach do niewielkich kęp oraz usuwanie nadmiaru zakrzaczeń i nalotów drzew. Jest to zapis nieprecyzyjny, gdyż nie wskazano, co należy rozumieć pod pojęciem nadmiar zakrzaczeń i nalotów drzew oraz kto będzie określał, że na danej powierzchni taki nadmiar zakrzaczeń występuje. Ponadto przy terminie wykonania zadania powinien się znaleźć zapis, że to RDOŚ będzie wskazywał termin usunięcia zakrzaczeń i nalotów. Zapis w tym zadaniu ochronnym powinien być uszczegółowiony.

Uwagę uwzględniono częściowo. W zakresie działania dodano zapis „Pozostawianie kęp występujących wyspowo o łącznej powierzchni nie przekraczającej 10% terenu otwartego”. Jako podmiot odpowiedzialny za to działanie wskazano „Właściciele, dzierżawcy i zarządcy gruntów na podstawie porozumienia z RDOŚ w Olsztynie”, co oznacza że zabiegi powinny być konsultowane z RDOŚ, w tym zakres i termin prac.

III Nadleśnictwo Jedwabno

1. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia – nr działań 2 i 3 – dokonać zmiany podmiotu odpowiedzialnego za wykonania: RDOŚ w Olsztynie w porozumieniu z zarządcami obwodów łowieckich.

Uwagę odrzucono. Wykonanie tego działania przez koła łowieckie może nastąpić dopiero po podpisaniu porozumienia pomiędzy RDOŚ a właściwym terytorialnie kołem łowieckim. Porozumienie określi zasady współpracy i finansowania działania. Pozostawiono zapis „Zarządcy obwodów łowieckich na podstawie porozumienia z RDOŚ w Olsztynie”.

2. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia – nr działania 17 – w zakresie prac dopisać: z wyjątkiem bloków upraw pochodnych.

Uwagę uwzględniono. We wskazanym działaniu dodano zapis „z wyjątkiem bloków upraw pochodnych”.

3. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia – nr działania 18 – w nazwie pominąć: ($\pm 10\%$).

Uwagę odrzucono. Usunięcie zapisu spowoduje konieczność pozostawiania TUZ w 100%. Dlatego też nie usunięto zapisu ($\pm 10\%$).

4. Uwaga do załącznika nr 5 do zarządzenia – nr działań 18, 19 i 22 – dopisać do podmiotu odpowiedzialnego za wykonania (analogicznie jak w działaniach 21, 23, 24): właściciele, dzierżawcy i zarządcy gruntów.

Wyjaśnienie. W związku z uwzględnionymi uwagami Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska jako podmiot odpowiedzialny za realizację obowiązkowych działań nr 17 i 18 (po zmianie numerów) wskazano „Właściciele, dzierżawcy i zarządcy gruntów”, za realizację działania nr 20 „Wykonujący prawa właścicielskie na podstawie porozumienia zawartego z RDOŚ w Olsztynie; Starostwa powiatowe, urzędy gmin – w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa”, a za realizację fakultatywnych działań nr 21, 22 i 23 „Wykonujący prawa właścicielskie na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości albo na podstawie porozumienia zawartego z RDOŚ w Olsztynie”.

IV Nadleśnictwo Nidzica

1. W działaniu ochronnym nr 2 „Redukcja drapieżników”, zaplanowano ograniczenie do 50% stanu populacji lisa, kuny domowej i kuny leśnej we wszystkich obwodach łowieckich w zasięgu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej.

Wpisano to jako zadanie własne kół łowieckich. Związane jest to z wymiernymi kosztami, jakie będą ponosić myśliwi realizując to zadanie. Są to koszty amunicji i dojazdu do łowisk. Jeśli to zadanie zostanie w takiej konstrukcji – należy wpisać RDOŚ w Olsztynie, jako partycypującą w kosztach lub zadanie powinno być wykonywane na jej zlecenie (jeśli ograniczenie populacji ma być wykonane we wskazanym powyżej wymiarze). Dodatkowo należy zwrócić uwagę na fakt, że eliminacja połowy populacji ww. drapieżników jest w zasadzie niemożliwa ze względu na fakt, że część polowań musiałaby być ukierunkowana tylko na drapieżniki.

Uwagę odrzucono. Koła łowieckie gospodarują stanem zwierząt łownych na swoim terenie. W kolumnie „podmiot odpowiedzialny” podano, że są nim zarządcy obwodów łowieckich na podstawie porozumienia z RDOŚ w Olsztynie. Zatem wykonanie tego działania może nastąpić dopiero po podpisaniu porozumienia pomiędzy RDOŚ a właściwym terytorialnie kołem łowieckim. Porozumienie określi zasady współpracy i finansowania działania. Pozostawiono również zapis o 50% redukcji, co w ciągu 10 lat obowiązywania PZO jest możliwe.

2. W działaniu ochronnym nr 3 „Eliminacja obcych gatunków drapieżników” zaplanowano całkowitą eliminację norki amerykańskiej, jenota, i szopa pracza we wszystkich obwodach łowieckich w zasięgu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej.

Tak jak w działaniu ochronnym nr 2 wpisano to jako działanie własne kół łowieckich. Związane jest to z wymiernymi kosztami, jakie poniosą myśliwi realizując to zadanie. Są to koszty amunicji i dojazdu do łowisk. Jeśli to zadanie zostanie w takiej konstrukcji – należy wpisać RDOŚ w Olsztynie, jako partycypującą w kosztach lub zadanie powinno być wykonywane na jej zlecenie (jeśli ograniczenie populacji ma być wykonane we wskazanym powyżej wymiarze). Dodatkowo należy zwrócić uwagę na fakt, że eliminacja populacji ww. drapieżników jest w zasadzie niemożliwa ze względu na fakt, że część polowań musiałaby być ukierunkowana tylko na drapieżniki.

Uwagę odrzucono. Koła łowieckie gospodarują stanem zwierząt łownych na swoim terenie. W kolumnie „podmiot odpowiedzialny” podano, że są nim zarządcy obwodów łowieckich na podstawie porozumienia z RDOŚ w Olsztynie. Zatem wykonanie tego działania może nastąpić dopiero po podpisaniu porozumienia pomiędzy RDOŚ a właściwym terytorialnie kołem łowieckim. Porozumienie określi zasady współpracy i finansowania działania. Pozostawiono również zapis o redukcji do 100%, co w ciągu 10 lat obowiązywania PZO jest możliwe.

3. Działanie ochronne nr 7 „Wyznaczenie stref ochronnych” wokół znanych stanowisk legowych włośchatki obejmuje w Nadleśnictwie Nidzica wydzielenie 75i, w którym w 2003 roku wykonano rębnię Ib i zaplanowano w planie urzędzenia lasu cięcia pielęgnacyjne młodego pokolenia, czyszczenia wczesne (CW).

Całe wydzielenie 75i ma powierzchnię 2,91 ha. Jeżeli włośchatka bytuje w biogrupie, należy tylko biogrupę objąć ochroną strefową, a cięcia pielęgnacyjne można wykonać po okresie legów i wychowu młodego pokolenia sów. Objęcie ochroną strefową powierzchni o promieniu 50 m spowoduje brak możliwości wykonywania tam zabiegów gospodarczych. Wnosimy o zmianę

zapisu na następujący: „ograniczenie powierzchni strefy ochronnej do powierzchni biogrupy i wykonywanie cięć pielęgnacyjnych po okresie lęgów i wychowu młodego pokolenia sów”.

Wyjaśnienie. W związku z uwzględnieniem uwagi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, że wyznaczenie stref ochronnych regulują inne akty prawne, wskazane działanie ochronne zostało usunięte.

4. *Działanie ochronne nr 35 „Zachowanie siedlisk gatunków” obejmuje zachowanie siedlisk grądowych i projektowanie rębni złożonych w miejscach występowania muchotłówki małej.*

W przypadku Nadleśnictwa Nidzica spośród wskazanych miejsc realizacji ww. działania w dwóch wydzieleniach zaplanowano rębnie zupełne. W oddz. 185j (leśnictwo Orłowo) zaprojektowano rębnię zupełną w wydzieleniu, którego powierzchnia wynosi 0,80 ha i w zasadzie brak jest fizycznej możliwości, aby zastosować tam rębnię złożoną. Natomiast w oddz. 79f (leśnictwo Więckowo) zaplanowano rębnię zupełną ze względu na siedlisko BMśw. Wnosimy o dodanie sformułowania „preferowanie rębi złożonych w miejscach występowania muchotłówki małej”.

Uwagę uwzględniono. Wprowadzono wnioskowany zapis. Uwzględniając uwagę Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska dotyczącą przedstawienia działania w formie czynnej, jego zakres otrzymał brzmienie „Modyfikacja zasad gospodarki leśnej w zakresie zachowania siedlisk grądowych poprzez preferowanie rębni złożonych w miejscach występowania gatunku”.

V Nadleśnictwo Olsztyn

1. *Uwaga do lokalizacji stanowisk gatunków, stanowiących załącznik do dokumentacji PZO (pliki GIS) – Informacja o występowaniu orlika krzykliwego w oddz. 186f leśnictwa Zazdrość nie znajduje potwierdzenia na gruncie (brak gniazda).*

Uwagę uwzględniono. Wprowadzono stosowne zmiany w dokumentacji planu.

2. *Uwaga do lokalizacji stanowisk gatunków, stanowiących załącznik do dokumentacji PZO (pliki GIS) – Błędnie wskazano występowanie rybołowa w oddz. 446a, Leśnictwo Nowa Wieś, gniazdo znajduje się w oddzi. 445d.*

Uwagę uwzględniono. Wprowadzono stosowne zmiany w dokumentacji planu.

VI Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Olsztynie

1. *Uwaga odnośnie działań nr 2, 3, 8, 10, 12, 13 – wnosimy o dodanie zapisu „pod warunkiem zapewnienia w porozumieniu środków na te cele”.*

Uwagę odrzucono. Zgodnie z wytycznymi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w zarządzeniu nie można warunkować wykonania działań od pozyskania środków finansowych. W kolumnie „podmiot odpowiedzialny” podano, że są nim zarządcy obwodów łowieckich / właściciele, dzierżawcy i zarządcy gruntów na podstawie porozumienia z RDOŚ w Olsztynie. W porozumieniu mogą zostać określone warunki, w tym finansowe, realizacji danego działania.

2. *Uwaga odnośnie działania nr 9 – dodać zapis „Działanie fakultatywne”.*

Uwagę odrzucono. Podział na działania fakultatywne oraz obligatoryjne dotyczy tylko działań dla obszaru znajdującego się na terenie gospodarstwa rolnego lub jego części.

3. *Uwaga odnośnie działania nr 10 – zapis „całkowita rezygancja z zalesień” zmienić na „zalesienia dopuszczalne jedynie po zaopiniowaniu przez RDOŚ”.*

Uwagę odrzucono. Zadanie ma na celu zachowanie śródleśnych enklaw, o charakterze otwartym, stanowiących miejsca bytowania i żerowania bociana czarnego, kani czarnej, kani rudej oraz orlika krzykliwego. Utrzymanie śródleśnych terenów otwartych i podmokłych jest konieczne dla utrzymania siedlisk tych gatunków. W związku z uwzględnioną uwagą GDOŚ zakres tego działania zmieniono na „Przeciwdziałanie skutkowi w postaci utraty obecnej powierzchni śródleśnych enklaw: łąk, pastwisk, oczek wodnych, bagienek, rozlewisk poprzez ich zachowanie oraz rezygnację z zalesień”.

4. *Uwaga odnośnie działania nr 17 – dodać zapis „np. biogrupy, ekotony”.*

Uwagę uwzględniono częściowo. We wskazanym działaniu zamiast proponowanego zapisu dodano „z wyjątkiem bloków upraw pochodnych”.

5. Uwaga odnośnie działania nr 19 – zapis sprzeczny z zadaniem nr 10.

Uwagę odrzucono. Pomiedzy zadaniami 10 i 19 nie ma sprzeczności. Śródleśne enklawy (często klasyfikowane jako nieużytki) powinny nimi pozostać, natomiast zalesianie gruntów rolnych w otoczeniu lasów musi być uzgodnione z RDOŚ.

6. Uwaga odnośnie działania nr 24 – „koszenie od zewnątrz do środka” zamienić na „od środka na zewnątrz”.

Uwagę uwzględniono. Zmieniono zapis na „od wewnątrz na zewnątrz”.

7. Uwaga odnośnie działań nr: 25, 29 i 31 – po słowie „lub” dodać „trwałości” oraz wykreślić zapis „kryteria zagrożeń zgodnie z instrukcją ochrony lasu”.

Uwagę uwzględniono częściowo. Dodano słowo „trwałości”. W związku z uwzględnioną uwagą GDOŚ zakres działania otrzymał brzmienie np. „Przeciwdziałanie skutkowi w postaci spadku liczby miejsc lęgowych gatunku poprzez pozostawianie drzew dziu-plastych, mart-wych i za-mierających (kryteria zagrożeń zgodnie z instrukcją ochrony lasu)” lub analogicznie. Pozostawiono zapis „kryteria zagrożeń zgodnie z instrukcją ochrony lasu”, gdyż było to uzgodnione z przedstawicielami LP podczas spotkań konsultacyjnych.

8. Uwaga odnośnie działań nr: 26, 28, 32 i 36 – dopisać „działanie fakultatywne w zakresie usytuowania biogrup”.

Uwagę odrzucono. Działania fakultatywne dotyczą jedynie zadań dla obszaru znajdującego się na terenie gospodarstwa rolnego lub jego części.

9. Uwaga odnośnie działań nr: 28 i 32 – po sformułowaniu „PUL” dodać „dążyć”.

Uwagę odrzucono. Pozostawiono zapis w dotychczasowym brzmieniu. Dążenie nie jest działaniem.

10. Uwaga odnośnie działań nr: 30, 35 i 37 – słowo „projektowanie” zamienić na „preferowanie”.

Uwagę uwzględniono. Zmieniono zapis „projektowanie” na „preferowanie”.

11. Uwaga odnośnie działania nr 30 – nieprecyzyjny zapis „starych olsów” oraz „zachowanie”, które może być nadinterpretowane, jako wyłączenie z użytkowania.

Uwagę odrzucono. W działaniu jest zapis o preferowaniu rębni złożonych, więc nie wyklucza to prowadzenia gospodarki leśnej. Doprecyzowano, że pod pojęciem „starych olsów” rozumie się drzewostany w wieku powyżej 60 lat.

12. Uwaga odnośnie działania nr 39 – po słowie „bezpieczeństwu” dodać „ludzi oraz trwałości drzewostanu”.

Uwagę uwzględniono. Zwrot „ludzi oraz trwałości drzewostanu” dodano zgodnie z wnioskiem. W związku z uwzględnioną uwagą GDOŚ dotyczącą przedstawienia działania w formie czynnej, zakres działania otrzymał brzmienie „Przeciwdziałanie skutkowi polegającemu na zmniejszaniu się liczby miejsc lęgowych gatunku poprzez zachowanie drzew mart-wych i zamierających (w miarę możliwości, gdy nie zagraża to bezpieczeństwu ludzi i trwałości drzewo-stanu)”.

VII Agencja Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa w Olsztynie

1. Prośba o usunięcie ARiMR z dokumentacji planu zadań ochronnych, z tabeli 1.7 Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności.

Uwagę odrzucono. Obecność instytucji w tabeli 1.7 nie obliguje do żadnych działań. Tabela ta ma wartość informacyjną, jest sugestią do stworzenia Zespołu Lokalnej Współpracy, członkostwo w którym jest kwestią dobrowolną.

2. Zgodnie ze stanowiskiem GDOŚ oraz wytyczną GDOŚ dla RDOŚ wskazane są działania obligatoryjne, do których należą:

a) Zachowanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony położonych na trwałych użytkach zielonych – dane dotyczące trwałych użytków zielonych muszą posiadać reprezentację wektorową tj. muszą jednoznacznie określać zakres terytorialny TUZ ujętych w PZO/PO jako przedmiot ochrony (najlepiej, aby dane były w formacie: xml/gml lub shp). Tylko w takim przypadku możliwe będzie przeprowadzenie weryfikacji zachowania TUZ podczas kontroli na miejscu.

b) *Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych – dotyczy TUZ w obszarach Natura 2000 będących siedliskami przyrodniczymi lub siedliskami gatunków stanowiących przedmioty ochrony w tym obszarze.*

Zauważyć należy, że w Załączniku nr 5 projektu Zarządzenia sformulowano działania obligatoryjne w brzmieniu innym niż rekomendowany literalny zapis powyżej (nr działania: 19, 21, 34).

Uwagę uwzględniono. Zapisy pierwszego ze wskazanych działań dostosowano do wytycznych – działania obligatoryjne. W przypadku pozostałych dwóch zadań zmodyfikowano zakres, usuwając wskazanie jako działania obligatoryjne, ponieważ nie muszą być one realizowane w obszarze znajdującym się na terenie gospodarstwa rolnego lub jego części.

3. *Uwaga do działania nr 18. Dla przedmiotów ochrony wskazane jest działanie Dążenie do zachowania istniejących powierzchni trwałych użytków zielonych (obligatoryjne) ($\pm 10\%$), dotyczące całego obszaru PLB280007. Według danych zawartych w dokumencie – projekt PZO – powierzchnia trwałych użytków zielonych wynosi 12 779,86 ha. Z projektu Zarządzenia nie wynika jednak co jest wartością wyjściową dla powierzchni TUZ. Aby utrzymać istniejącą powierzchnię TUZ należy ją znać. Z informacji zawartej w projekcie Zarządzenia wynika, że powierzchnia jak i rozmieszczenie TUZ w zasięgu ostoi będzie dopiero przedmiotem inwentaryzacji, więc rozumiem, że nie jest znana obecna powierzchnia TUZ. Dodatkowo, brakuje określenia, co w kontekście PZO stanowi TUZ. Bardzo możliwe, że pod tym pojęciem rozumiane jest zupełnie coś innego niż stanowi definicja TUZ obowiązująca w kontekście przyznawanych płatności. Projekt Zarządzenia przewiduje zmniejszenie obecnej powierzchni TUZ do 10%, nie precyzuje natomiast, czy 10% zmniejszenia powinno dotyczyć konkretnych posiadaczy/użytkowników TUZ. Wobec powyższego może się okazać, że jeden rolnik (nie posiadający zobowiązań rolno środowiskowego) zniszczy swoje TUZ, które będą stanowiły 10% TUZ Ostoi (obecny stan prawny). Założenie mało prawdopodobne, ale możliwe. Mając na uwadze, że za zachowanie TUZ w przypadku wskazanych przedmiotów ochrony, przemawiają określone względy, zniszczenie dużego arealu przez jednego rolnika byłoby, w świetle powyższego, zjawiskiem niekorzystnym.*

Uwagę uwzględniono. Zmodyfikowano nazwę działania na „Zachowanie istniejącej powierzchni TUZ (na poziomie 12,8 tys ha $\pm 10\%$)”. Jak wskazano, zaplanowane zostało działanie dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy w zakresie inwentaryzacji TUZ. Dyrekcja posiada dane dotyczące własności gruntów tylko w ujęciu typu własności (prywatna / inna), nie posiada natomiast wiedzy o właścicielach poszczególnych gruntów. Nie ma zatem możliwości odniesienia się do sytuacji przekształceń gruntów w obrębie poszczególnych gospodarstw. Ewentualne zmiany z zakresie wskazanej powierzchni, jak i doprecyzowania działań ochronnych realizowanych na terenach gospodarstw rolnych będą mogły nastąpić po przeprowadzeniu powyższej inwentaryzacji, w drodze zamiany niniejszego zarządzenia.

4. *Uwaga do działania nr 19. Zapis (abstrahując od tego, że jako działanie obligatoryjne brzmi niezgodnie z rekomendacją GDOŚ) uniemożliwia np. zakładanie sadów. Czy było to brane pod uwagę?*

Uwagę uwzględniono. Zapisy działania zostały dostosowane do wytycznych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Zakładanie sadów przynosi podobny ekologicznie efekt jak sukcesja lub zalesienie – powoduje przekształcenie terenu otwartego, a co za tym idzie utratę powierzchni żerowisk.

5. *Uwaga do działania nr 24. Aby ptaki miały możliwość ucieczki, zabrania się koszenia od zewnątrz do środka. Omyłkowo wpisano taką technikę koszenia do działań fakultatywnych.*

Uwagę uwzględniono. Błędny zapis został poprawiony.

6. *Miejsce realizacji działań obligatoryjnych (aby mogło być weryfikowane przez kontrolerów ARiMR) musi posiadać reprezentację wektorową. Czy zatem wskazanie jako miejsce realizacji „cały obszar Natura 2000” (co jest pojęciem bardzo ogólnym) i umieszczenie odwołania przy przedmiocie ochrony w postaci np. *8 numer ID, a następnie wskazanie ciągu literowo cyfrowego, oznacza określenie przez Państwa konkretnej lokalizacji realizacji działania obligatoryjnego, która ewentualnie może być później przekazana ARiMR w formacie xml/gml lub shp?*

Mając na uwadze, że nie jest jednoznaczne jaki grunt został zakwalifikowany przez Państwa do TUZ (działanie polegające na jego zachowaniu). Wskazanie konkretnej lokalizacji jest

bardzo istotne, podobnie jak i w przypadku innych działań obligatoryjnych – jeśli miały by pozostać w niezmienionym kształcie, co byłoby niezgodne z rekomendacją GDOŚ.

Wyjaśnienie. Dane na temat lokalizacji realizacji działań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony są dostępne w formie shp.

Przez TUZ (trwale użytki zielone) w niniejszym zarządzeniu rozumie się grunty zajęte pod uprawę traw lub innych upraw zielnych naturalnych (samosiewnych) lub powstałych w wyniku działalności rolniczej (zasianych), niewłączonych do płodozmiaru przez pięć lat lub dłużej.

VIII PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

1. *Obszar Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka jest przecinany przez linie kolejowe nr 35 Ostrołęka – Szczytno, 216 Działdowo – Olsztyn Główny, 219 Olsztyn Główny – Elk oraz linią nr 222 Nidzica – Welbark. Wśród zagrożeń w stosunku do orlika krzykliwego *Aquila pomarina* oraz jarzębatki *Sylvia nisoria* wskazano zagrożenie A10.01 „Usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej”, natomiast w stosunku do włośчатки *Aegolis funereus*, lelka *Caprimulgus europaeus*, dzięcioła średniego *Dendrocopus medius*, mucholówki małej *Ficedula parva* – zagrożenie B02.04 „Usuwanie martwych i umierających drzew”. W nawiązaniu do tych zagrożeń wskazano obowiązek realizacji działań ochronnych związanych z zachowaniem zakrzaczeń, żywopłotów, śródpolnych zadrzewień (z wyłączeniem obszarów zabudowanych), do których zobowiązano właścicieli, dzierżawców i zarządców gruntów. Przebiegające przez obszar Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka linie kolejowe znajdują się w zarządzie PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. W obliczu obowiązków związanych z usuwaniem drzew i krzewów wzdłuż linii kolejowych w odległości do 15 m od osi skrajnego toru kolejowego: nałożonych na zarządcę linii kolejowych rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie drzew i krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymywania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych (tekst jedn.: Dz. U. 2014, poz. 1227), o których mowa w punkcie 1. niniejszego pisma [pkt 1 dot. obszaru Ostoja Poligon Orzysz PLB2800014], zwracamy się z prośbą o wyłączenie pasa terenu, o szerokości 15 m po obu stronach od osi skrajnego toru kolejowego z zasięgu ww. działania ochronnego.*

Uwagę uwzględniono. W działaniu nr 31 „Zachowanie miejsc gniazdowania, schronienia” w kolumnie „Miejsce realizacji” zmieniono zapis na następujący: „Cały obszar Natura 2000 – z wyłączeniem obszarów zabudowanych oraz pasa terenu, o szerokości 15 m po obu stronach od osi skrajnego toru kolejowego linii kolejowych nr 35, 216, 219 i 222”.

2. *Ponadto w projekcie, wśród działań ochronnych dla kropiatki (działanie nr 21) wymieniono utrzymanie podmokłych łąk i torfowisk, obejmujące odstąpienie od budowy nowych urządzeń melioracyjnych odwadniających na tych terenach, z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu. Biorąc pod uwagę realizowaną działalność operacyjną i inwestycyjną Spółki, istnieje możliwość konieczności przebudowy istniejących systemów odwadniających. W związku z powyższym zwracamy się o wyjaśnienie czy w projekcie PZO, do urządzeń melioracyjnych odwadniających zaliczono również urządzenia odwadniające obiekty liniowe. Pragniemy zaznaczyć, że każda inwestycja kolejowa na obszarze Natura 2000 realizowana jest zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008 Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Zgodnie z ww. ustawą każde przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jest szczegółowo rozpatrywane pod kątem oddziaływania na każdy element środowiska przyrodniczego. Ocenie podlega również możliwy wpływ na stan wód powierzchniowych i podziemnych, a w razie konieczności planowane są właściwe metody minimalizacji negatywnego oddziaływania. Wszelkie zagrożenia związane ze zmianą stosunków wodnych są więc ograniczane do niezbędnego minimum. W związku z powyższym, powinno być oczywiste, że urządzenia służące do odprowadzania wód opadowych z linii kolejowej są elementem technologicznym instalacji (linie kolejowe wg art. 3 pkt 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U 2001 Nr 62, poz. 627, z późn. zm.) są instalacją). Dlatego też zwracamy się z uprzejmą prośbą o zamieszczenie*

w projekcie stosownych zapisów wyłączających budowę nowych oraz modernizację istniejących instalacji, w tym linii kolejowych.

Uwagę uwzględniono. W zakresie działania nr 17 „Utrzymanie podmokłych łąk i torfowisk” dokonano wnioskowanej zmiany. W związku z uwzględnioną uwagą GDOŚ zakres działania brzmi: „Przeciwdziałanie skutkowi w postaci osuszania podmokłych łąk i torfowisk niskich poprzez odstąpienie od budowy nowych urządzeń melioracyjnych odwadniających na tych terenach, z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu. Dopuszczalna konserwacja lub odbudowa istniejących urządzeń melioracyjnych oraz budowa i modernizacja istniejących instalacji, w tym linii kolejowych”.

IX Urząd Miejski w Nidzicy

1. *W załączniku nr 8 do projektu zarządzenia „wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin” dla obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nidzica uchwalonego Uchwałą nr XXXII/488/2013 Rady Miejskiej w Nidzicy z dnia 28 maja 2013 r. zapisano: Ograniczenie zabudowy rozproszonej (mieszkalnej i letniskowej) wśród łąk i pól (zawężenie budownictwa do już istniejącej zwartej zabudowy) według załącznika nr 7 do niniejszego zarządzenia.*

Powyższy zapis jest przez nas odczytywany, że ograniczenie zabudowy obowiązuje na terenach zaznaczonych wyłącznie na załączniku nr 7. W uchwalonym przez nas studium zostały określone tereny zwartej zabudowy wiejskiej oraz tereny predysponowane do urbanizacji. Zawężenie budownictwa do terenów zwartej zabudowy nie daloby możliwości rozwojowych miejscowości określonych w studium i byłoby niezgodne z zapisami studium.

Reasumując proszę o korektę zacytowanego fragmentu zapisu lub potwierdzenie, że zawężenie zabudowy zostało określone graficznie na załączniku nr 7 i nie jest tożsame ze zwartą zabudową wiejską określoną w obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica.

Uwagę uwzględniono. Zawężenie zabudowy w planie zostało określone graficznie na załączniku nr 8 (załącznik dodany do zarządzenia, na etapie konsultacji zaprezentowany jako załącznik nr 9 do dokumentacji planu) i nie jest tożsame ze zwartą zabudową wiejską określoną w obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast i gmin wymienionych w tym załączniku. Wskazane byłoby, aby nowa zabudowa skupiała się wokół już istniejącej, co w znaczący sposób ograniczyłoby sukcesywne zajmowanie terenów otwartych, jeszcze niezabudowanych, stanowiących siedliska przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, w szczególności tereny żerowiskowe. Ponadto w niniejszym planie wskazano te najcenniejsze obszary, które powinny zostać wyłączone z zabudowy celem zachowania swojego obecnego charakteru i znaczenia przyrodniczego. Wskazany zapis otrzymał brzmienie: „– Ograniczenie zabudowy rozproszonej (mieszkalniowej i letniskowej) wśród łąk i pól poprzez zawężenie budownictwa do już istniejącej zwartej zabudowy oraz wyłączenie z zabudowy terenów wskazanych w załączniku nr 8 do zarządzenia (poza działkami zabudowanymi obiektami budowlanymi)”.

Projekt niniejszego zarządzenia na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. *o wojewodzie i administracji rządowej w województwie* (Dz. U. Nr 31, poz. 206 z późn. zm.) został uzgodniony przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pismem znak: PN 0521.19.2015 r. z dnia 17 marca 2015 r.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie, w myśl art. 46 cyt. ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, obwieszczeniem znak: WOPN-OON.082.04.005.2015.AB z dnia 23.03.2015 r. podał do publicznej wiadomości informację o przyjęciu dokumentu i możliwościach zapoznania się z jego treścią oraz uzasadnieniem zawierającym informacje o udziale społeczeństwa oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Z up. REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Olsztynie
Maria Mellin
Regionalny Konserwator Przyrody